

și căzut-a jertfa, bombelor nihiliste, chiar unchiul țarului, stăpânitor peste Moscova, marele duce Sergius, sălbaticul din poruncile căruia s'a vărsat atâta sânge nevinovat și s'au trimis în temnițele din Siberia atâția luptători pentru dreptate. . . Nicl chiar țarul nu se simte stăpân pe viața ci o armată întreagă îl păzește casa.

Eată cum se împlinesc scrisese scrip-turii: *pe cei sumești D-zeu îl umilește, ear pe cei smeriți îl înalță!* Căci semești erau Rușii, încât nu cunoșteau frica, ear acum li-e strimță câmpia Mandjuriel, așa fug, ear Japonezii cei smeriți cuprind cetăți după cetăți.

Creștini suntem și creștini d'o lege cu noi sunt și Rușii. Mânia lui D-zeu trebu să o vedem însă în cele ce se petrec, pentru-că nu vom putea uita nicl odată nemernicia dela 1878: după-ce oștirea românească i-a scăpat, la Plevna, deurgia Turcilor, ce au făcut Rușii? *Au r'pit Basarabia*, mândra moșie alui Stefan-cel-Mare și-i țin d'atunci pe frații nostri d'acolo în lanțuri.

La Muceden, mormântul celei mai fainice oștiri rusești, judecată cerească s'a dat și răzbunatu-s'au păcate pe cari Rusia le săvîrșise, de veacuri, fără teamă de D-zeu și rușine de oamant.

Ear cari vor fi urmările acestei înfrin-geri, abia putem să ne dăm seamă, atât sunt de nepătrunse hotăririle dumnezești. (R.)

† GEORGE LAZAR.

Mercuri după amiază a fost dus, în Arad, la locașul de veci George Lazar, ad-vocat, deputat sinodal și congresual și mem-cultural.

Românii din Arad toți s'au dus să-i facă cinstea din urmă, după-cum au venit la înmormântare și fruntași din comitat, astfel M. Veliciu, dela Chișineu, G. Feier, dela Boroșineu, Dr. Aurel Grozda, dela Buteni, Dr. Al. Marta, dela Lipova, Dr. Ioan Rațiu, dela Șiria, P. Givulescu, dela Radna,

proprie" și „creminolă din oficiu“, da de unde le-ai apucat?!

Pralea: D'apoi nu e asta creminolă din oficiu“, când se bagă el cu voia în trifoiul al-tuia?!

Sandu: Oh, oh, nicl n'am știut că și ca-pul pârșarului nostru Pralea, e glavă de filo-zof!... Ține minte însă, că „manupropriu“ se zice, cân omul cu mâna lui își subscrie nu-mele unde-va.

Pralea: Că tot un drac e aceea pr'onorate ori doară Petru lui Hălgăcină, nu cu mâna lui proprie a spart gardu și s'o băgat în trifoi!?!

Sandu: Noa, că tu măi, chiar știi vorbi pe titlulă!...

Pralea: De cătră aceea nu mi rușine pr'onorate domnule primar! Nu mă tem nicl de dascălul Calin, că mă întrece în vorbă . . . nu de-aceea am slugit eu trei ani la domnul ad-voant Schelt. Și ști dumneata că numai, dacă ești om la cap, o poți scoate la capăt cu el.

Sandu: No bine, bine Prale. Să lăsăm acum acestea, că pe Petru lui Hălgăcină, îl iau eu la spovadă, dar să vorbim alte lucruri măi cu cap... Măi Prale! . . . și-o spune despre o altă căciulă măi cu ciucuri, și tu îți deschide bine ochii și urechile de vreai să nu ți-le mănânce vârcolacii!...

Pralea: Să nu trăesc dacă te pricep ceva!...

Sandu: Apu bagă dară de seamă și pri-cepe că nu-l șagă: Ni-s'o pus băha în cap, că prăpădim pădurea satului și că mănăcăm, nu știu ce fondurile diabolului.

Pralea: Al, calce-l roată pe Herșcu, că el o făcut măi mare bajocoră din pădure. O cum-

Dr. G. Cosma, dela Beiuș, după-cum a fost, în fruntea unei delegațiuni, preotul Cim-poneriu din Vinga. etc. Ear pe cosciug s'au depus cununi de flori nu numai din partea îndureratei văduve, a copiilor și numeroase-lor rudenii, ci și din partea Românilor ara-dani, a băncii «Victoria», Dr. Al. Marta, familiile Popa și Lazar.

Prohodul l'a făcut P. C. Sa protosin-celul R. R. Ciorogariu, asistat de protopo-pul V. Beleş, preotul T. Vățian și proto-diaconul Dr. Suciul. Dela casa mortuară, remășițele pământești au fost duse la bi-serică, unde toată vremea cât a ținut slujba, a asistat și P. S. Sa *Episcopul I. I. Pap.*

P. C. Sa protosin-celul Ciorogariu a ți-nut aici predică, arătând, în duioase cu-vinte, perderea pe care o îndură nu numai o fruntașă familie română, dar mai presus de toate biserică noastră națională și nea-mul întreg căroră Geonge Lazar le-a fost fiu iubitor și credincios.

Cântările funebrele li-a executat corul seminarial condus de dl profesor Trif Lu-gojanu. Pe mulți i-a înduioșat și mulți au lăcrămat.

Era pe înserate, când cortegiul a ajuns la cimitir, unde cu toții am aruncat cu durere o mână de țărină asupra cos-ciugului care cuprind ce a fost pământesc în George Lazar.

Fie-I odihna lină și amintirea vecinică!

Războiul ruso-japonez.

Lupta dela Muceden. — Retragerea Rușilor. — Pacea. — Lupta.

Nu de mult două țări întregi rugându-se asteptau sfârșitul luptei mari ce se n-

fi însemnat și pecelluit pacea lăuntrică a împărăției țarului; pentru Japonezi ar fi fost începutul unui declin nefocunjurat.

Soartea armelor a decis însă altcum. Rușii au înghițit obicinuita porție de înfrân-gere cu acea deosebire față de porțiile de până acum, că e foarte mare și că Rușii pot să se înnece.

părat doară douăzeci de fire de lemn, și ni-o tăiat jumătate de pădure... că doară moara cea noaună și grajdul cel mare tot de acolo le-o făcut.

Sandu: Ține-ți gura măi hodorogă!... De Herșcu știm noi cu ce drept a umblat, dar altii s'au băgat acolo fără nicl o rinduială.

Pralea: Așa-i domnule primar, că după Herșcu și după slugii dumitale, toți oamenii s'au băgat în pădure. Nu tăgăduesc, că și mie mi-o adus cuscru Filimon un car de lemne.

Sandu: Diavolu să te ducă cu cuscru tău cu Filimon cu tot, da măi tacî din fleaură! Auzi mă! Ce-o fost, o fost și-o trecut că noi ne-am cruțat unii pe altii, dară sunt și oameni surepi, cari nu-și încăp în pele... Viceprimarul Porfirie își ascute colții să ne muște. Bagă de samă, că voi aveți răspundere și pentru pădure. Apoi măi Prale, ce n'ai văzut până acuma, n'ai văzut și pace bună, dar ce vezi de acuma, a- ceea se ia la ravaș... Îți spun să ai grijă de Porfirie, de Mașteiu lui Sofron și de ceilalți colăcari și cărcotași cari fac gură prin sat!...

Pralea: Să mă calce vaca dacă cruț pe nime, că nu vreau să ajung la cauzie cremini-olă.

Sandu: (răstit). Înțeles'at ce ți-am spus?...

Pralea: Înțales domnule primar pr'onorate!

Sandu: Noa, apoi strângeți gura, să nu te plesnesc peste ea!

Pralea: (în parte). Aceasta ar fi o faină mâna proprie!...

(Afară se aude sgomot de voci certân-du-se).

Intreg frontul lui Kuropatkin a fost în goană: Kuroki l'a bătut pe Line Nodzu pe Bilderling, Ocu pe Kaulbars, rezerva, ce a fost sub însuși comanda Kuropatkin — se zice — abia e în sta acoperi retragerea.

Lupta a fost una din cele mai crânc Aproape un milion de oameni cu peste 2 tunuri se pândiau ca și fiarele selbatice

Japonezii însă n'au voit numai să l pe Kuropatkin, ci impresurându-i armata o siliască să capituleze, să depună arm Nogi în grabă a voit să ajungă la Tier ca să le tae Rușilor calea de retragere s Carbin.

Lui Kuropatkin i-a succes să-și sc fărâmiturile armatei sale, după sângero hărțuelt de ariergardă. A perdut însă de tunuri; corpuri întregi de armată s predat, ear numărul morților urcă suma fricoșată de o sută de mi. Armata de e aproape înjumătățită. Și poate asta n'ar fi ceva, ce ar putea îngriji pe un mandant: dar îl îngrijește faptul, că are oamant demoralizați, cari și-au per ori-ce speranță și cu de aceștia nu va pu da piept cu biruitorii Japonezi, ce-i ur resc de aproape cu energie.

Unde e Kuropatkin, nu se știe cu garanță. Unele telegrame zic, c'a ajuns în Carbin, altele povestesc despre l groaznice, desperate în jurul lui Tienlin. decursul retragerii se zice a perit și ge rali Bilderling și Rennenkampf.

Le va succede Japonezilor să nimice total armata lui Kuropatkin, nu se știe vorba, că au destule rezerve, trupe odih orî nu.

Pricinile înfrângerii

S'a vorbit foarte mult despre pr infrângerii armatei ruse. Pentru noi ca de căpetenie e: *inerția*, nelucrarea lui ropatkin.

Trupele rusești nu le putem invi Au fost model de curaj și bărbăție. A leria rusă încă și-a îndeplinit cinstit che rea și știm că are în războaiele de a o netăgăduită însemnătate; artileria rusă a fost inferioară, măi pe jos decât cea

Sandu: D'apoi acum?! Ce harăbura o măi fi și asta!?

Pralea: Ei, da!...

Un glas femeiesc (de afară): Hai numi primarul, că și eu vreau să ne descu odată!...

Un alt glas bărbătesc (de afară). Nu scârțăitoare, ci-și mișcă măi iute picioare întrați odată în lăuntru!

Primul glas: Mergem... asta vreau... numai, hai!...

Scena III.

Sandu, Pralea, Gligor, nana Iosana, baba To

Gligor (întrând cu femeile): Dom primar!...

Baba Todora (în același timp): Prim le, sărutu-te!...

Sandu: Ho, ho! Nu lefetiți ca gâș (Cătră baba Todora); Dumniata, să tac (Cătră Gligor). Vorbește tu, ce vreu m aceste?...

Gligor: Domnule primar! Tocmai stă afară în ulița mare, când nana Iosana cu cofele dela fântână, atunci se ivește din mică baba Todora și cum vede pe nana lo se repede ca vântoaiele la ea...

Baba Todora (intrerupând): Iute cum umbletu, sărutu-te... cum mi umbletu!...

Sandu: Nu te-am întreat! Tacî din g

Baba Todora: Tac, tac sărutu-te... ta ca pământu, sărutu-te!...

Sandu (mânios)! Tăcuta-I odată, pârpa

(Va urma.)

nează, ceea-ce dovedesc perderile mari celor din urmă.

De vină au fost conducătorii armatei și împrejurarea, că trupele n'au avut n'au destulă muniție și proviant (de-ale încărit).

Purtarea lui Kuropatkin în întâia parte a războiului a fost admirabilă, socotind împrejurările. Acest general a avut marele merit, că a mântuit embrionul armatei, ce aveau Rușii în Extremul Orient și n'au jucat căreia s'a înghebat armata de acum în trupele sosite pe 'ndelete din Europa. Tragerea lui după lupta dela Liaoyang stors admirațiunea tuturor, celor ce au văzut-o.

El a mai avut talentul nu mai puțin mare de a organiza serviciul artileriei, îndându-i și trupelor sanitare pentru o armată de 400.000 oameni la o mare deplasare de țara-mamă.

Se părea deci, că se poate avea deplină încredere în un comandant, care dovedise atâta cuminenție și caracter în așa multe împrejurări: trecutului părea, că resursele pentru viitor. Dar' lumea n'treagă a înșelat.

După atâtea strapațe, după-ce avea o armată organizată după gustul său, ce l-a împedat să nu înceapă el lupta contra Japoniezilor și să nu să mărginească numai să se apără. Căci el dela început până la sfârșit n'a făcut nimic pentru ca să zădărnicească planurile lui Oyama.

Că Benedek la Sadova el a rămas pasiv îndărăptul întăririlor sale multăminu-se cu respingerea atacurilor dușmanului.

Deci Oyama își putu desfășura în deplină libertate planul. Kuropatkin nu și-a îngăduit oamenilor bine pe lăsatul să-l abandoneze. Retutindent era același număr așa că fața de atacurile Japoniezilor — deși Rușii au pierdut mai mulți la număr — fața de sinistrările atacuri ei au fost inferiori, mai puțin.

Cu un cuvânt Japoniezii s'au mișcat, când Rușii așteptau pe Japoniezii în înfruntări, fără să caute să-și potrivească ținta după atacurile Japoniezilor. De aceea

urmarea a trebuit să fie aceea, ce a fost: înfrângerea Rușilor. «Biruința, a zis marele meșter în resboae, Napoleon e a armatelor cari manevrează, se mișcă» (nu stau locului).

Pacea. Țarul și cei din Petersburg — să svonește — voesc să trimită în Azia o nouă armată sub comanda altui general, iar Kuropatkin să fie chemat acasă.

Nu-s rare însă nici veștile despre o pace-care pace. Gurile rele spun, că Rusia a și început a vorbi Japoniei de pace — firește în taină. Războiul cere așa de mulți bani și oameni, pacea lăuntrică a Rusiei e turburată de revoluționari — Japonia încă nu va mai putea s'o ducă mult. În feiul asta s'ar încheia pacea.

Statul maior din Petersburg se zice — are dovezi, că n'armata japoneză nordică au luptat și Chinezi.

Londra. «Morningpost» a primit următoarea telegramă: Ambasadorul rus din Peking a protestat la ministerul chinez de externe; în protestul său spune, că trupele generalului Ma s'au luptat la Simminting dimpreună cu Tunguzii contra Rușilor.

Kuropatkin disgrățiat.

Petersburg, 17 Martie. Țarul a trimis erii următorul ordin generalului Kuropatkin: «Comanda supremă să o predați generalului Linevici. Ear' D-ta te vei pune sub ordinele lui. Nicolae».

Altă învingere mare a Japoniezilor.

Tokio, 17 Martie. Mareșalul Oyama raportează că trupele Japoneze după ce au bătut grozav trupele ce-i mai rămăseseră lui Kuropatkin, au luat cetatea Tieling. Multime de Ruși au căzut ear' prada de război pe care au pus mâna Japoniezii este și mai mare.

CRIZA.

M. Sa n'a însărcinat încă nici până acum pe nimeni să alcătuiască un nou guvern. Ungurii cer adică să li-se dea putere și asupra armatei împărătești — cel puțin co-

mandă unguerească — dar M. Sa la asta nu se învoiește. Eată de ce se tragănează lucrurile.

Audiențe.

Eri la orele 11 M. Sa a primit în audiență pe contele Tisza, cu care s'a sfătuit aproape o oră întreagă.

După aceea bătrînul monarh s'a odihnit și la ora 1 ear a primit în audiență pe Tisza și pe contele Héderváry; s'a sfătuit cu ei aproape trei ore.

Nu se știe ce au hotărît să facă. Se crede însă că M. Sa a decis în privința rezolvării crizei și va veni la Budapesta, unde după-ce va primi pe 2—3 bărbați de stat maghiari, va însărcina pe unul dintre ei cu formarea guvernului.

Se vorbește indeosebi de Wekerle și Andrassy, care ar putea să împace partidele și să formeze un cabinet pe temeiul 67-ist, căci de guvern 48-ist nu poate fi vorba.

„VICTORIA“.

«Revista Economică» din Sibiu scrie la loc de frunte următorul articol:

În seria adunărilor generate din ast an ale băncilor noastre ia caracterul unui adevărat eveniment adunarea generală a institutului „Victoria“ din Arad, care s'a ținut Duminecă la 5 Martie c. c. În prezența unui număr mare de acționari, și a luat două hotăriri de deosebită însemnătate, cari trec departe peste cadrul obicinuit al adunărilor generale ale acționarilor dela instituturile noastre de credit.

Ne vom opri de astădată mai puțin la hotărirea prin care s'a decis înființarea unei filiale, dupăcum s'a făcut aceasta și la o bună vecină a „Victoriei“, — la „Timișana“. Atât însă voim să accentuăm încă de acum, că privim în aceste tendințe expansive ale celor două bănci mai mult și salutară, decât înființarea de institut nouă românești chiar și în localități unde nu se simte nici o trebuință reală de asemenea fonduri și unde ele nu pot servi decât interese particulare străine de interesele mari economice ale poporului nostru.

Ceea-ce ne preocupă la acest loc este deciziunea adunării generale, de a urca capitalul social al „Victoriei“ dela cor. 600.000 — la cor. 1.200.000 —, adică la o sumă egală cu capitalul social al celui mai mare institut românesc, al „Albinei“.

O POVESTE...

Cu ochii plini de lacrimi mi-a povestit moșneagul:

A fost odată și de n'ar fi fost, ar fi mai bine... An de an îmi aduc de poveste aminte...

Era o familie număroasă, încărcată de prunci fete. Familia era tare bogată, așa de bogată, pe fiice vlăstar al ei ar fi căzut o cinstită moșie... Moșia ar fi fost mai bine lucrată sub îndrumarea a mai mult. Frații s'ar fi simțit frații ar fi rupt ori câte mănunchiuri de nuele. Drăstea fiilor ar fi crescut lăsamântul părinților...

Dumnezeu se vede, n'a voit să fie familia mică... Vrajba s'a sămănat între frați și-apoi între-te!

Lumea era răscolită. Isbucise răzmirița. Odată lumea era sguduită de-a lungul și de-alatul.

Frații s'au dus și ei în bătae. Numai Ioan, cele mai mare, rămase acasă să îngrijască de moșie. Moșneagul zi de zi plângea soarta fiilor și în bătae. Căci războiul era crunt. Au venit și grele... Se spunea, că multă lume pierde... Ioan a căzut la pat sub povara unei așa mari surzi...

Dura de ani războiul. În Martie era de un an, de când plecaseră la luptă băieții.

Ioan își petrecea. I-ar fi plăcut, ca toți frații să-i piară în război, ca numai a lui să rămână, treagă moșia. Auzise însă, că frații i-se poartă tejește. Prin puvoiul de gloanțe înaintau, ca și când ar picura de ploaie; gloanțele par'că făcuseră prinsoare pe nici unul să nu-l lovească... Așa astfel întreg planul i-se strica. Ioan zi de zi venia mai posomorit... Încărcați de laurii bi- unții se vor întoarce acasă ceilalți frați și el va

trebui cu rușine să ascute isprăvile lor... va trebui să împartă cu ei moșia... Ce face?

Într'o bună dimineață intră la tatăl-său, care ținea atât de mult la fiil duși în bătaie, căci între ei era și Dumitru, mângăerea bătrînului. Ion părea foarte agitat. Ce al îl întrebă bătrînul?

Am auzit vești rele, taică. Toți frații mi-au perit în luptă. Asară am întâlnit pe un bătrîn ostaș... amplans, când am auzit. S'a cutremurat bătrînul... un oftat lung, înăbușit... și bolnav de inimă, cum era, a închis ochii pe vecie.

S'au întors biruitori acasă frații. Ion pusese mâna pe moșie. Ei trebuiau să slujască la fratele său mai mare... De atunci cearta e continuă...

Ion însă an de an dă mari sărbări în amintirea faptului, că i-au venit acasă frații — zice el. Lumea știe însă, că el serbează ziua aceea, fiindcă i-a succes să pue mâna pe moșia întregă...

Și adăogă bătrînul suspinând: eu an de an sunt silit să văd atâta făr' de lege...

Ion Blegu.

CÂNTEC.

Ca o pânză de paianjan
Peste-o floare 'n toiul verii,
Astfel mi-s'a 'ntins pe suflet
Negre firele durerii.

Și sub ele potolită
Arde flacăra vieții,
Ard ilasiile mele
De pe cerul tinereții.

Z. Bârsan.

CÂNTECE POPORALE.

(Din Banat Comloș).

De: Teodor Bucurescu.

Copila secerătoare
Nu seceră vara 'n soare
Că soarele te-a pârli
Și mă faci a te țipi.

~~Păsărica pasăre~~

~~Du-te pân' la mândra mea,~~

~~Și să-ți spun că n'o iubesc~~

~~Pân' va trece acest post.~~

Pe drumuțul părăsit
Merge neica fluerând
Și murguțul nechiezând,
Neica din graț îmi grăia:
D'a ce-o fi murgule-asta
De eu merg tot fluerînd
Și tu mergi tot nechiezând?
Ori ți-e foame ori ți-e sete
Ori ți-e dor de codru verde?
Nu mi-e foame nu mi-e sete
Nu mi-e dor de codru verde,
Ci mi e greu năravu' tău,
Că tu când te bagi în birt
Pe mine mă legi de stâlp,
De stâlpuțul gardului
De rușinea satului
De foame 'mi rod zalele
De sete 'mi beau balele
Pas, pas, pas murgut mai tare
Să ieșim din sat atara
C'am-o înândră ca o floare
Ni-o fi făcut de mâncare,

„Această hotărîre este nu numai justificată, ci a fost deadreptul reclamată prin dezvoltarea extra-ordinară, ce au luat-o afacerile „Victoriei“ în mod constant în un șir mai lung de ani, dezvoltare caracterizată mai bine prin faptul că singur numai depozitele au crescut în anul din urmă, care a fost un an de criză economică, cu un întreg milion la suma totală de aproape 6 milioane coroane. Și ceea-ce prezintă hotărîrea adunării generale în o lumină și mai favorabilă, este împrejurarea, că la această urcare a capitalului social, acționarii, cu o abnegațiune deamănă de toată recunoștința, au știut să se ridice peste orizontul strîmt al intereselor lor momentane, și conduși de tendința de a crea institutul lor o bază solidă pentru viitor, au renunțat la ori-ce speculațiune și au stabilit prețul acțiunilor nouă cu o sumă, care întrece valoarea nominală cu 50%, și dotând astfel rezervele lor în mod extra-ordinar cu cor. 300.000, au urcat în realitate averea proprie a institutului lor cu cor. 900.000 —, sau în cifră rotundă cu aproape un întreg milion.

„Această hotărîre, ireproșabilă sub ori-ce considerațiuni, este o nouă dovadă a spiritului sănătos, a solidității reale, care caracterizează lucrarea băncilor românești și tendințele noastre de consolidare economică.

„Felicităm deci cercurile conducătoare ale „Victoriei“ la acest îmbucurător eveniment în istoria institutului lor, care poate fi privit de o adevărată sărbătoare națională și fără îndoială va umplea cu bucurie inimile tuturor Românilor de bine și va contribui în măsură mare și la întărirea încrederii noastre în forțele noastre proprii.

„În fața acestor manifestațiuni a tendințelor de consolidare de cari sunt călăuzite cercurile conducătoare ale „Victoriei“, nu ne îndoim că acestea, și în deosebi distinsul bărbat, care de n lung șir de ani conduce „Victoria“ cu dibăcie și conștiințiozitate extra-ordinară și cu rezultate atât de frumoase, vor ști să se folosească de sporierea mijloacelor bănești ale institutului, care va ezulta din urcarea capitalului social, spre a deștina din bilanțul lor, ilustrat atât de frumos prin rezervele adunate de aproape un milion, și ultima umbră ce o aruncă asupra institutului dis-

efecte, care la oaltă cu acțiunile dela băncile noastre ce le putem considera numai ca o rezervă secundară, abia atinge 2 $\frac{1}{2}$ % ale depozitelor și este cu atât mai insuficientă cu cât institutul este angajat și prin un reescont destul de considerabil.

„Nu ne îndoim că „Victoria“, al cărei capital social este astăzi egal cu al „Albinei“, va căuta să umble și în privința rezervelor de efecte, care în politica de bancă este adevăratul punct arhimedic, pe urmelé primului nostru institut,

care în ultimul său bilanț prezintă o rezervă de efecte, ce nu numai după sumă, ci chiar și în proporția depozitelor este puțin de zece ori mai mare decât a „Victoriei“.

„Revista Economică“ aduce deci obolul său de laude conducătorilor „Victoriei“ dar — căci precum vedem este și un „dar“, așteaptă, ca „și ultima umbră ce o aruncă asupra institutului, disproporțiunea nejustificabilă dintre capitalurile străine administrate de „Victoria“ și dintre rezerva de efecte care la oaltă cu acțiunile dela băncile noastre ce le putem considera numai ca o rezervă secundară abia atinge 1 $\frac{1}{2}$ % ale depozitelor... și, că „va căuta să umble și în privința rezervelor de efecte, care în politica de bancă este adevăratul punct arhimedic, pe urmelé primului nostru institut, care în ultimul său bilanț prezintă o rezervă de efecte, ce nu numai după sumă ci chiar și în proporția depozitelor este cel puțin de zece ori mai mare decât a „Victoriei“.

Nu înțelegem la ce au fost bune observările acestea, cari pe de asupra mai au un defect: sunt absolut false.

Întăiu să rectificăm o greșală de socoteală: rezerva de efecte a „Victoriei“ corespunde nu la 2 $\frac{1}{2}$ % — cum calculează iscusitul autor — ci cam la 10% a depozitelor ei. Tot așa de exactă este și afirmația că rezerva de efecte a „Albinei“ nu numai după sumă ci chiar și în proporția depozitelor este cel puțin de zece ori mai mare decât a „Victoriei“. Rezerva de efecte a „Albinei“ este de 2,922.167.17 a „Victoriei“ de 532.970. De unde deci proporția: de zece ori mai mare? „Victoria“ are o rezervă de efecte de 532.970 față de 5.504.507.25 „Albina“ 2,922.167.17 față de 13,122.625.84. Prin urmare proporția e de zece ori mai mare?

Este răutate la mijloc, ori nepricepere? Nici una nici alta n'ar avea loc în coloanele unul organ de specialitate, care, pe de asupra mai trăește — și trăește bine — din coabitările băncilor române.

Amicii nostri.

Sub titlul de mai sus „Telegraful Ro-

... din Ardeal (în numărul de la 14 c.), după-ce spune, cum la 1865 căți-va fruntași sași din Ardeal au dat informațiuni tendințioase și defălmătoare Englezului Charles Bones, care ne-a și zugrăvit apoi ca pe niște tăciunari, proști etc., — continuă:

„Dar asemenea exemple de binevoitoare purtare față de noi, — poporul cel mai numărös din Ardeal, — am putea să înșirăm mai multe, din toate epocile, ori aproape din toate. Nu ne e însă de nici un bine să reîmprospă-

tăm lucruri neplăcute, atât nouă, cât și amicilor nostri. Vrem numai să dăm de știre acelor pe cari îi privește, că le știm toate, le cunoaștem toate, și le ținem toate în evidență. Fie deci precaut și nu înmulțescă numărul lor cu aitei proaspete, tot așa de rău aplicate ca cele din trecut. Pentru-că ni-se pare că informarea „esactă“ a lumii din afară asupra trebilor noastre interne se începe iarăși. Și să începe din Sibiu. De aici s'a scris adică nu de mult prin foile din capitală, cât de nemulțumite sunt cercurile politice române din Sibiu cu faptul, că deputații români din dietă au hotărît să se înțeleagă în clubul lor parlamentar ungurește cu Slovacul și cu Sărbul, lucrul despre care cercurile politice române din Sibiu nu știu absolut nimica. Pe cercurile politice române din Sibiu puțin le împoartă, că deputații români cum se înțeleg cu ceilalți, în care limbă, și că de ex în restaurant cum se înțeleg cu personalul de serviciu, că mănâncă ori nu mănâncă bucată ungurești etc., ci le împoartă numai aceea, că deputații români cum se vor purta în dietă, apăsător vor acolo cu demnitate și cu pricepere ca națională română ori nu? Altă grija cercurilor politice române din Sibiu nu au, precum pre bine știe acela ori aceia cari din Sibiu au de informația de sus.

„Atunci de ce au dat-o? În scopul în care s'au dat și înainte cu 40 de ani informațiuni „esacte“ Englezului, pentru-ca să scrie despre noi aceea ce am reprodus. S'au dat în scopul de a ne prezenta lumii din afară ca oameni politicește necopți, cari abia am făcut un pas în politica reală și ne-am și desbinat și certat pentru lucruri de nimica. Luăm act despre noi semn de dragoste, și-l trecem la dosar.

Intocmai după-cum am scris și noi.

Lupta în comitate.

„Telegraful“ scrie:

„Un nou semn de dragoste ni-s'a arătat astă Luni, din partea compatrioților nostri S și. Astăzi s'au luat adevărate dispozițiuni cu privire la rectificarea listelor alegătorilor din comitate și în comisiunile pentru scrierea alegătorilor, cu abateri de la praxa de până acum, au fost aleși și pentru cercurile curat românești din Sebeș și Mercur, presidenti numai Sași, ear' la Seliște au scos un membru vechiu român și l'au înlocuit cu un tarian Ebelrin din Amnaș, vezi Doamne, ca controleze inducerea Românilor în liste. La Cluj, s'a dat apoi pe față conflictul. În comisiunile au fost propuși numai 5 sași. Membrul N. Ivașcu i-a rugat pe Sași să înlocuiască pe un membru sas cu un român, motivând, că aci aparține comuna Poplaca ear' în comunele Cristian, Gușărița, Șuramică și Rusciori încă sunt Români.

Mie turte și scoverzi,
Tie-o traista cu ovăs,
Mie o iție de vin,
Tie un porțion de fân,
Mie patu-mi perinat
Tie ștalog măturat.

Nana de uritul furcii
S'o lasat casa și pruncit
S'o dus în pădurea deasă
Unde fusu în căie-i iasă.
Haida tu nevastă acasă
De-ți fă un masat pe masă
Si-un lepedeu pe pat
Și ismene pe bărbat.

Saraci dragostele mele
Cum pion ca pasările,
Da piouă dracului
Dacă l'or nu li a fost bine
Să șeadă 'n preun cu mine.
Am avut o mândră dragă
S'o pusei în plug să tragă
Când imi gătai de arat
Am pus-o l'a sămănat,
Când imi fuse la ogor
Fuse gata s'o omor.

Mândrulița din vecini
Nu mă purta cu minciuni
Că mândruța de departe
Dintr'un măr imi făcea parte
Spune mândră vrei nu vrei
De cu vorba mă tot iai
Spune-mi mândră poți nu poți
De cu vorba mă tot porți,

No, mă-ți spun, că nu te pot
Ca's copila cu stăpână
La fântâna nu mă mână
La porțiță n'am credință
Petrecând pe neicuța
Sara și dimineața.

Trecut pe ulița mare
Cu cămașa neagră tare
Mândrulița m'auzit
S'în porțiță c'a eșit
Și din grai că m'a graiț:
Neică neiculița meu
De ce ți cămașa neagră?
Ori ți nevasta beteagă,
Nu-i beteagă, ci nu-i bună
Că n'o spalăt-o de-o lună.

Pân' aveam și trăiam bine
Toată lumea neam cu mine,
Dar de când picai la rău
Dracu-o văzi vr'un neam de-al meu.

Trandafir cu trei crenguțe
Badea meu cu trei draguțe,
Una'n deal și una'n vale,
Și una'n mijloc de cale,
Una'n capul satului
Daua-și mai bin dracului.
Cea din deal ca ș'un păhar
Cea din vale ca și-o floare,
Cea din capul satului
Am lasat-o dracului.

Zis-a maica cătră mine
Insoară-te măi copile

Că-ți stă bine cu nevastă
Ca la-o floare din fereastră,
Când o bate vântu'n față
Umple casa de dulceța,
Când o bate vântu'n dos
Umple casa de miros.

Mă dusei în grădinuță
Dup'un șir te romoniță,
Romoniță nu'ml găsi
Decât pe mândra dormind.
Trăsă-i arcu s'o săget,
Dar ea cât m'a zărit
Din guriță mi-a graiț:
Bade nu mă săgeta
Că nu s'vina eu a ta,
Ce e vina maică mea,
Că m'a făcut frumusea.
Căci maica când m'a născut
În lapte că m'o scaldat
Și în florii că m'o culcat,
Și scaldă că-o aruncat,
La trupina nucilor
Să fiu dragă junilor
Ca și cafa domnilor,
Ca tamăia popilor,
Ca laptele pruncilor.

De tiner mă însurai
Urită nevastă-mi iuai
Pusei gândul să mă duc
Nevasta-mi să puse pup,
Luai băta și-o lovi
Și la pământ o trintii.

Să sperăm că serata literară muzicală ce se spune că vor aranja-o clericii noștri după sărbătorile Paștilor, va fi urmată de petrecere cu joc, care de sigur va fi cea mai cercetată și mai bine succesă între petreceri din toate punctele de vedere.

T. Laz.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Martie 1905.

— Mandatele duple. Comitetul executiv al partidului liberal a hotărât, precum se vestește, în privința celor câte cu două mandate. S'a hotărât, ca Tallián să-și mențină mandatul din Török-Kanizsa. Lukács pe cel din Győr, Gräzenstein pe cel din Sopron și Sándor János pe cel din Murás-Osorheiu, așa că în Seghedin, Körmöcbánya, și Nagymihály se vor face alegeri nuol.

— Rectificare. La „Responsul“ dat de dl contabil Teodor Orlea dlui capelan Nicolau Candrea (Nr. 35 al acestui ziar), dl Ioan Bărbat învățător observă, că nu e drept, că d-lui nu ar fi diplomat, ci are diplomă pe baza nr. prot. 4633-seria 3. din 25 Iulie, 1896; și că dlui (adecă dl Bărbat) a scris acel atestat ungurește numai fiind-că a vrut să înconjure speșele cu traducerea și legalizarea.

— Debutul unei artiste române în Troppau. Mult serbătorita noastră artistă dșoara Valeria Papp este angajată la opera din Troppau, unde a devenit favorita publicului. De curând tineră cântăreață a debutat și într'un concert filantropic dat acolo. Ziarul „Troppauer Zeitung“ scrie cu cel mai mare entuziasm despre succesul artistei române și constată că d-sa a produs prin prestațiunile sale artistice mare succes. Tinăra damă, zice ziarul numit, are o admirabilă stoftă de voce și școală grandioasă. Liszt, „Ich habe dich“ de Grieg, „Liedchen“ de nească „Codrule“, despre care numitul ziar scrie că este o fermecătoare compoziție a dlui căpitan-auditor Eugen Papp, fratele cântăreței. D-ra Valeria Papp a cântat doina cu text românesc și prin debutul acesta a atins culmea succesului. Luăm cu bucurie act de acest strălucit succes al artistei noastre și o felicităm din inimă că în mijlocul străinătății nu numai s'a afirmat ca Româncă, ci totodată a produs onoare limbii și muzicii noastre!

— Logodnă. Dl Emil Popovici, fiul vrednicului referent bisericesc al consistoriului Aradului George Popovici, s'a logodit cu dșoara Mărioara fiica fruntașului econom Z. Cuparescu din Șoimoș.

Trimitem celor două familii toate urările noastre de bine cu prilejul acestei logodne.

— Concert și teatru. Sub acest titlu „Drapelul“ din Lugoj scrie: Mai rar ni-s'a oferit o seară așa bogată în prestațiuni adevărat artistice, ca Sâmbătă seara, la concertul împreună cu teatru, dat de brava noastră reuniune de cântări cu concursul bursierului societății noastre teatrale, Dl Zaharie Bărsan.

Program bogat și variat, piese alese, arangement conștient și prestațiuni la nivel înalt în fața unui public imens. Iată semnatura seriei.

Centrul preocupățiunilor generale a fost, bine înțeles, dl Zaharie Bărsan, care a debutat acum pentru primădată în orașul nostru și cu plăcere trebuie să recunoaștem, că am rămas pe deplin satisfăcuți. Acei ce au avut ocaziune să vadă pe dl Bărsan și mai înainte pe scenă, au declarat unanim, că la Lugoj a avut cea mai bună seară. A fost la voce și cu bună dispoziție, încât a profitat cu îmbelșugare de privilegiul de ași desvolta și validitățile sale artistice.

Deja în prima piesă („Lăutarul din Cremona“) a câștigat simpatia publicului, care au crescut mereu. Deja în „Greva ferarilor“ a a-

juns culmea prestațiunilor. Deosebit a plăcut însă ca declamator al „Doinel“ lui Coșbuc și ca Horcea în „La Turnu-Magurele“, cu mult efect. Înainte de a se ridica cortina a cântat corul după scenă „Pui de lei“ în tempo eroic, iar după terminarea tot de după scenă admirabilul marș regal „Trompetele răsună“. O idee fericită, care nu și-a greșit efectul înălțător.

Alături cu dl Bărsan s'au validat cu succes dna Melania Onac, care a făcut cu mult temperament pe Adela în „Turnu-Magurele“, dșoara Silvia Iorga, care a știut da viață Gianninei din „Lăutarul din Cremona“ și dl Dr. Nestor Porumb, care a făcut cu plin succes în aceeași piesă pe Sandro. Mai remarcăm pe d-nii Romul Dimboiu și Cornel Gându, cari de asemenea au contribuit la succesul seriei.

Corul reuniunii, condus de dl Vidu, a fost la înălțime A cântat cu foc și duh. Remarcăm îndeosebi solo-ul domnișoarei Ana Bobora în „Imnul“ lui Paulian, care a fost punctul de rezistență al concertului.

Putem zice cu mâna pe inimă, că succesul moral ca și cel material a fost deopotrivă deplin.

— Delegațiune. Din Moroda au fost erii la vicișpanie 25 economi fruntași, să se plângă împotriva atât a notarului St. Lele, cât și a pretorului Borsos, care deși sătenii d'atata vreme au făcut plângere contra notarului, n'a pus zi de cercetare și judecare a faptelor notarului. Delegația țărănilor a fost condusă de dl Dr. C. Iancu, avocat în Arad, care susține cu energie și pricepere cauza poporului.

— Intimpinări. Suntem rugați să publicăm următoarele:

În nr. 23 al prețuitului organ, ce redigiați sub titlul „Electorale“ un individ ce se ascunde sub masca de (Os), ne-a atacat pentru participarea noastră la alegerea de deputat din B.-Albă.

Urmează rândul nostru să ne rectificăm de învinuirile ce ni-se fac, dar' e sub demnitate a noastră să stăm de vorbă cu un slăbănog, căruia ne putem da o șantajă. Cu ocazia publicării acestor articole, a răspunde la toate învinuirile, ce ni-se fac, dacă corespondentul din cestiune va avea cetezanța să stea cu fața albă înaintea noastră.

Până atunci însă, declarăm de un om nepotencios pe corespondentul D-Voastră ce iscălește (Os). Cu alte epitete nu-l învrednicim, că noi suntem învățători și educațiunea noastră nu ne permite alte expresiuni.

Rugându-vă se binevoiți a publica ordurile acestea în coloanele prețuitei „Tribuna“. Timișcubin, la 12 Mărțisor st. n. 1905. Suntem cu stimă: Remus Bortoșiu, învățător; Petru Nica, învățător.

Noi credem, că de însemnătate este nu cine a scris, ci ce a scris? Scris-a anume adevărul? Dacă nu, de ce nu desmint onorabilii de mai sus?

— Primim următoarele:

„Prea Stimată Redacțiune! La corespondența din n-rul 38 al prețuitului D-v. ziar, din respect față de cunoștii mei, vin a reflecta următoarele:

„Atacul îndreptat în contra persoanei mele e neadevărat; toate afirmările din acea corespondență sunt false, căci în toată viața mea am fost naționalist, sunt și astăzi și voi fi și în viitor, cât mă va mai ținea D-zeu.

„Trecutul meu atestază cine am fost eu; ear' când cereul nostru va intra în luptă, eu și atunci ca și în trecut, voi fi la postul meu. Maidan, 1 Martie 1905. Sofroniu Liuba, inv.

— Emigrarea în comitatul Turoc. Se scrie din Ruttka, că în timpul din urmă tot mai multă lume la lumea în cap și proprietarii, moșierii din Turoc să tem foarte, că nu vor mai avea la primăvară muncitori.

— Fenyő Sándor în temniță. Toată lumea cunoaște întâmplarea lui Fenyő Sándor, per-

versul redactor al unei mari foi din țării. Curia în 14 Martie n. a pronunțat; Fenyő pentru porcăriile adevărate ce le-a făcut va sta trei luni în temniță.

— „Fondul cununelor eterne“ D. Papp avocat în Arad a dăruit în loc de 20 coroane „fondului cununelor eterne“ tropeii din loc, în amintirea regretatului prieten George Lazar.

— Necrolog. Subscriși, cu inimă de durere aducem la cunoștință tuturor reia din viața aceasta a mult iubitei și renoastre creștiță Ileana Nemeșiu senio Papp din comuna bisericească Chiraleu piată la 5 Martie l. c. st. n. prin un mo repentin, în etate de 65 ani. Prohodul vit în mod solemn în sfânta biserică gr. din comuna amintită, în 7 Martie la 2 l. din partea preoților Georgiu Petroviciu Fancica și adm. par. în Chiraleu, Ioan preot în Abuamul superior, Teodor Sim în Ilteu, Aurel Bejanu preot în Derna de preună cu învățătorii Gavril Murășanu d-mul superior, Ioan Popoviciu din Ilteu, Moldovanu din Fancica, ear răspunsuri brale le-au cântat copii și copile din loc ducerea învățătorului Adrian Puticiu. Ră repausatei se vor astruca în cimiterul Pe repausata o deplânge iubitul ei so Nemeș senior jude comunal, nepoții Moisă cu familia, Ioan T. Moisă cu fa Nicolae Moisă cu familia și celelalte Fieți țărina ușoară și memoria binecu Chiraleu, la 9 Martie 1905 st. n. În num milei. Adrian Puticiu, inv. gr. or.

— Mulțumită publică. Cu ocaziune certului dat de corul gr.-or. rom. din Da în 20 Faur a. c. au binevoit a suprasolvi Dr. Nestor Oprean, avocat în Sănmiclaus 5 cor., Mihai Zomborean paroch în Valca Terențiu Oprean, paroch în Cenadul-s cor., Ioan Popovici, paroch în Sănmiclaus 2 cor., Valaschievics Rezső, paroch rom Nereu 80 fil., Silviu Bichicean, paroch 1 cor. 80 fil., Retezler Jozsef, notar cor 1 cor. 20 fil., Stefan Stefan, inv. 1 cor. Eremie Popovici învățător în cor. 40 fil. Zimer Péter, econom în mare 80 fil.

Primească sus amintiții domni și cale-sincerile noastre mulțamiri. Ner Faur 1905. George Fleșier, cassarul e

— O carte bună. A apărut în „Poporul Român“ interesanta și instructivă „Cum au luptat?“ Această carte scrisă lesul țărănilor este o oglindă fidelă a lupte electorale din toate cercurile. Cuprinsul: 1. Conferența națională din Cătră cetitorii! 2. Conferența electorală din 1905. 3. Conferența electorală din anul 1905. 4. aleși: (Articolii separați despre lupta electorale din toate cercurile. Cuprinsul: Dr. Aurel Novac, Dr. Stefan C. Pop, Șirianu, Dr. Ioan Suciu, Dr. Aurel V. gerea dela Sebeșul-săseșc. 7. Alegerea Silvaniei. 8. Spicuri din legea electorale electorale. 10. Alegerea. 11. Oprean depse. 12. Corupția. 13. Statistică foarte pre santă despre rezultatul alegerilor făcând curile românești. Prețul 40 fileri, plus 1000 fileri.

— Petrecerea din Birna. Marșul avut noi locuitorii comunei Birna, concertului aranjat de dl inv. Romărti cu școlarii dela școala conf. din Birna sara în 26 Februarie st. v.

Sunt abia câteva luni de când scriș sus numitul inv. în comuna noastră pe s provizor, totuși a dat desială dorul zelu-i neobosit. Noi locuitorii celor aparținătoare cercului notarial S araz mai avut fericirea de a lua parte în trecere concert. Programul concertului următorul: 1. „Motto“, Devisa armatei sul unei copile“, poesie. 3. Prie Doamne“. 4. „Otrava de hărcoig“

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stote pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brunn.

504

MAGAZINUL EXCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici, (PÉCS) Király u.

INSERTIUNI și RECLAME.

Piparcă

curată de Seghedin, de diferite calități se poate afla în prețuri moderate la:

Corneliu Ardelean

538 Szeged, Mars tér 9 sz.

Igaz

Sándor

ciasornier și giuvsergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

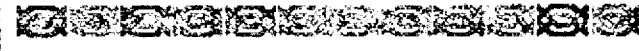
Subscrișă văd. Frank Vilmosné cu stimă aduce la cunoștința on. public, că în urma unei prietenești înțelegeri a repăsit din fosta firmă Menráth și văd. Frank.

Totodată aduce la cunoștința că își continue magazinul bogat și corăspunzător și celor mai multe pretenții de monumente de-acuma în piața Boros-Béni Nr. 3, unde se pot comanda tot felul de monumente de marmoră albă și sură, granit, syenit și labrador precum și monumente de marmoră roșie din țeară, toate aceste mai estine ca până acum le recomandă on. public.

Primește ea și până acum tot felul de lucruri de sculptură, cari ea și până acum se efectuează sub conducerea dlui Iacob Belloni în teritoriul propriu din strada Karolina.

Protegierea on. public o cere și de-acuma cu deosebită stimă:

549 **văd. Frank Vilmosné**

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firmă și zugrav
Arad, Strada Rákoczy Nr. 10.
pregătește potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust imitație de lemn natural.

Comandă în provincie se săvârșese prompt.

Atențiune!

Dacă dorești ghețe bune, estine atunci le cumpără din prăvălia de pentru dame și domni a lui B. Károly de pe piața Arpád Nr. 5 (ciul bisericeii izraelite) unde comanda efectuează mai punctual.

Se pot căpăta totfelul de ghețe fectionate în atelierul meu. Rog bitorul concurs al ouoratului public, osebittă stimă

Breckska Károly

516 - pantofar.

Înștiințare!

Am onoare a anunța pe on. public, bătă în 4 Februarie voi deschide ca

„OTTTHON”

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe concursul unei muzici renumite

Se va serba inaugurarea f

Bufette rece și beuturi slese, de de ziare locale și din capitala și binevoitorului concurs

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simo

cafegiu.

Vânzare de altoi nobil de viță.

Cel-ce dorește să aibă o vie efina sănătoasă și frumoasă să se adreseze cu toată încrederea la

Școala științifică de viță a lui

Vityé Miklós, Szerb-Csanád

(comitatul Torontál)

unde se află altoi nobil de I clasă, altoi nobil cu rădăcină de viță pentru vinuri de masă și desert eschisite, și sorte speciale separate și alese pentru vițe de chiorcuri (filigorie). Toate calitățile se pot găsi și de clasă II, tot așa se găsesc altoiuri portalis și Monticola, cu rădăcină, și vițe europene cu rădăcină în prețurile cele mai estine.

501

Servesc cu plăcere catalogul de sorte și de prețuri.

Nr. telef. pentru oras și comitat 509

BANI

pe mașii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10-50 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4 1/4, 4 1/2 și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipațiunile de intabulare, convertez datoritiile de interese

— Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatul Bichis, Gyula, Ciaba

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etajiu

(Piața carulelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri și domni de încredere.